

Підсумки діяльності страхових компаній за 9 місяців 2010 року

Ринок страхових послуг залишається найбільш капіталізованим серед інших небанківських фінансових ринків.

За результатами 9 місяців 2010 року основні показники страхової діяльності набрали тенденції якісних змін щодо скорочення падіння та стабілізації (таблиця 1), і в порівнянні до 9 місяців 2009 року динаміка показників свідчила про такі тенденції:

- **на 29,6% збільшилась кількість укладених договорів (крім н/в)***, при цьому кількість договорів, укладених з фізичними особами, зросла на 34,3%;

* кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті за 9 місяців 2010 року збільшилась на 3,2% і становила 433 836 996 одиниць.

- **на 8,8% збільшились обсяги надходжень валових страхових премій**, а обсяг чистих страхових премій зменшився на 3,8%;
- **на 20,3% зменшились валові страхові виплати/відшкодування**, а обсяг чистих страхових виплат – на 14,8%;
- **на 29,2% збільшились обсяги вихідного перестраховання**, в тому числі обсяги премій, сплачених на внутрішньому ринку, збільшились на 34,9%, а на зовнішньому – зменшились на 3,3%;
- **на 8,2% збільшився обсяг страхових резервів**;
- **на 5,2% зросли загальні активи**, з них активи, визначені законодавством для представлення коштів страхових резервів – на 10,4%;
- **загальна кількість страхових компаній становила 451**, у тому числі СК "life"* – 70 компаній, СК "non-life" – 381 компанія.

Основні показники діяльності страхового ринку, а також темпи приросту представлені в таблиці 1.

---

* Скорочення: СК "Life" - страхові компанії, що здійснюють страхування життя, СК "non-Life" – страхові компанії, що здійснюють страхування видів, інших, ніж страхування життя.

Динаміка основних показників діяльності страхового ринку

	9 місяців 2009	9 місяців 2010	Приріст	
			млн. грн.	%
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, одиниць				
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	14 814 045	19 193 096	-	+29,6
- зі страхувальниками – фізичними особами	12 560 964	16 871 608	-	+34,3
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	420 340 870	433 836 996	-	+3,2
Страхова діяльність, млн. грн.				
Валові страхові премії	14 183,7	15 434,7	+1 251,0	+8,8
Валові страхові виплати	4 960,0	3 953,5	-1 006,5	-20,3
Рівень валових виплат, %	35,0	25,6	-	-
<i>Чисті* страхові премії</i>	9 562,0	9 199,3	-362,7	-3,8
<i>Чисті* страхові виплати</i>	4 447,5	3 789,6	-657,9	-14,8
Рівень чистих виплат, %	46,5	41,2	-	-
Перестраховання, млн. грн.				
Сплачено на перестраховання, у тому числі:	5 437,4	7 024,0	+1 586,6	+29,2
- перестраховикам - резидентам	4 621,7	6 235,4	+1 613,7	+34,9
- перестраховикам - нерезидентам	815,7	788,6	-27,1	-3,3
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі:	711,8	317,0	-394,8	-55,5
- перестраховиками - резидентам	512,5	163,9	-348,6	-68,0
- перестраховиками - нерезидентам	199,3	153,1	-46,2	-23,2
Отримані страхові премії від перестраховувальників-нерезидентів	178,6	138,0	-40,6	-22,7
Виплати, компенсовані перестраховувальникам-нерезидентам	681,3	856,6	+175,3	+25,7
Страхові резерви, млн. грн.				
Обсяг сформованих страхових резервів	9 366,5	10 139,1	+772,6	+8,2
- резерви зі страхування життя	1 707,0	2 041,3	+334,3	+19,6
- технічні резерви	7 659,5	8 097,8	+438,3	+5,7
Активи страховиків та статутний капітал, млн. грн.				
Загальні активи страховиків (згідно з балансом)	41 753,5	43 917,2	+2 163,7	+5,2
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	23 101,2	25 502,5	+2 401,3	+10,4
Обсяг сплачених статутних фондів	13 970,1	14 528,8	+558,7	+4,0

* Чисті страхові премії та виплати, розраховані як валові страхові премії (або виплати) за мінусом коштів з внутрішнього перестраховання (для виключення подвійного рахунку).

Основні показники діяльності структурних підрозділів страховиків у розрізі областей станом на 30.09.09 та 30.09.10

№ з/п	Місцезнаходження	Кількість філій по областях	Кількість дирекцій по областях	Кількість відділень по областях	Кількість представництв по областях	Страхові платежі (премії, внески), млн. грн.	Страхові виплати та страхові відшкодування, млн. грн.
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Вінницька область	48	6	38	4	57,2	20,6
2	Волинська область	44	7	25	5	42,7	12,0
3	Дніпропетровська область	113	12	46	13	197,5	65,8
4	Донецька область	93	13	45	8	343,5	103,9
5	Житомирська область	39	5	30	4	36,3	12,2
6	Закарпатська область	39	5	30	5	50,1	12,4
7	Запорізька область	71	11	30	8	145,2	54,8
8	Івано-Франківська область	44	5	29	6	39,8	11,3
9	Київська область	49	2	40	1	69,9	30,9
10	Кіровоградська область	36	5	23	4	31,0	8,8
11	м. Київ	84	16	69	7	1 121,5	560,2
12	Луганська область	88	6	33	11	103,8	30,2
13	Львівська область	92	9	51	7	140,7	49,1
14	Миколаївська область	42	5	27	4	48,2	12,2
15	Одеська область	70	10	44	5	146,5	43,9
16	Полтавська область	53	7	37	8	53,8	18,9
17	Рівненська область	39	5	28	4	43,3	9,5
18	Сумська область	42	5	27	3	34,4	11,6
19	Тернопільська область	37	5	26	5	29,9	7,3
20	Харківська область	62	7	40	7	114,3	41,9
21	Херсонська область	43	5	27	4	35,3	18,0
22	Хмельницька область	42	5	38	6	34,9	11,6
23	Черкаська область	44	6	28	4	42,3	18,9
24	Чернівецька область	28	3	16	6	25,5	7,2
25	Чернігівська область	58	5	49	5	39,7	11,7
26	Автономна Респ. Крим	64	13	28	7	102,8	37,0
	в т.ч. м. Севастополь	16	5	7	1	27,5	11,9
	Всього станом на 30.09.10	1 480	188	911	152	3 157,6	1 233,7
<i>Для порівняння дані станом на 30.06.2009:</i>							
	Всього станом на 30.09.09	1 612	197	859	181	3 085,1	1 373,5
	<i>Відхилення (30.09.10 – 30.09.09)</i>	-132	-9	52	-29	72,5	-139,8

Станом на 30.09.10 згідно з таблицею 2 кількість філій, дирекцій та представництв помітно зменшилась у порівнянні з аналогічною датою 2009 року, кількість відділень збільшилась на 52 одиниці. Разом з тим, обсяги надходжень страхових платежів збільшились на 2,4% (до 3 157,6 млн. грн.), тоді як обсяги страхових виплат та відшкодувань навпаки зменшились на 10,2% (до 1 233,7 млн. грн.).

I. Кількість страхових компаній

Кількість страхових компаній (СК) станом на 30.09.10 становила 451, з яких 70 СК зі страхування життя (СК "Life") та 381 СК, що здійснювали види страхування, інші, ніж страхування життя (СК "non-Life"). Станом на 30.09.10 кількість страхових компаній зменшилась на 24 СК у порівнянні з кількістю СК станом на 30.09.09.

Таблиця 3

**Кількість страхових компаній
станом на кінець III кварталу 2009 – 2010 рр.**

Кількість страхових компаній	на кінець III кв.	
	2009 року	2010 року
Загальна кількість	475	451
в т.ч. СК "non-Life"	403	381
в т.ч. СК "Life"	72	70

II. Страхові премії

Загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками при страхуванні та перестраховуванні ризиків від страхувальників та перестраховальників за 9 місяців 2010 року, становила **15 434,7 млн. грн.**, з них:

- 4 348,3 млн. грн. (28,2%) – премії, що надійшли від фізичних осіб;
- 6 654,7 млн. грн. (43,1%) – премії, що надійшли від юридичних осіб;
- решта 4 431,7 млн. грн. (28,7%) – премії, що надійшли від перестраховальників.

За січень – вересень 2010 року сума отриманих страховиками премій з видів страхування, інших, ніж страхування життя становила **14 825,1 млн. грн.** (або 96,1% від загальної суми страхових премій), а зі страхування життя – **609,6 млн. грн.** (або 3,9% від загальної суми страхових премій).

Сума **чистих страхових премій** (валові премії за мінусом коштів з внутрішнього перестраховування) становила **9 199,3 млн. грн.**, що становить 59,6% від валових страхових премій.

Обсяги надходжень валових страхових премій за січень – вересень 2010 року наведено на рисунку 1.

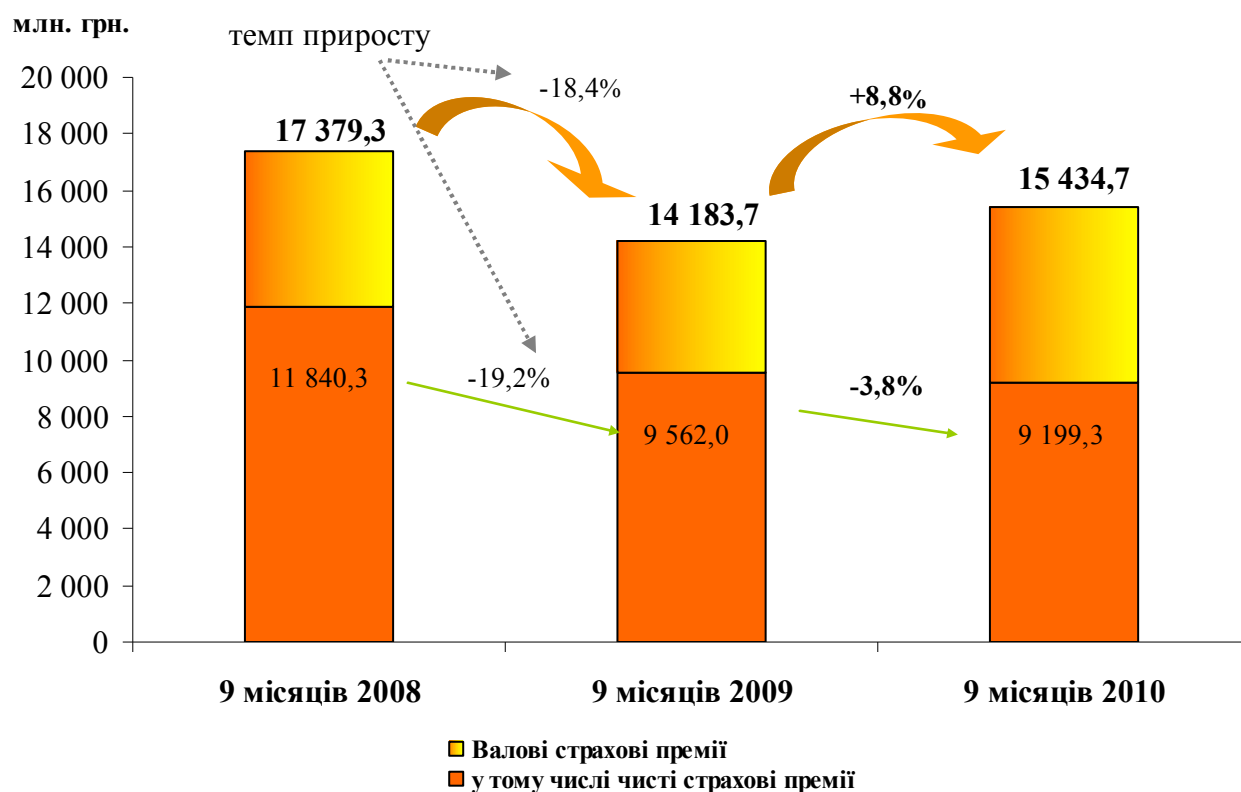

Рис. 1. Динаміка страхових премій за 9 місяців 2008 - 2010 рр., млн. грн.

Так, обсяг валових страхових премій за січень – вересень 2010 року збільшився на 8,8% (або на 1 251,0 млн. грн.) у порівнянні з відповідним періодом 2009 року, а обсяг чистих страхових премій за січень – вересень 2010 року зменшився на 3,8% (або на 362,7 млн. грн.) у порівнянні з відповідним періодом 2009 року. Збільшення обсягу валових страхових премій за 9 місяців 2010 року в порівнянні з відповідним періодом 2009 року відбулося за рахунок зростання обсягу внутрішнього перестраховування на 34,9% до 6 235,4 млн. грн.

Концентрація страхового ринку станом на 30.09.10 щодо частки перших СК (Тор) за надходженнями валових страхових премій представлена в таблиці 4.

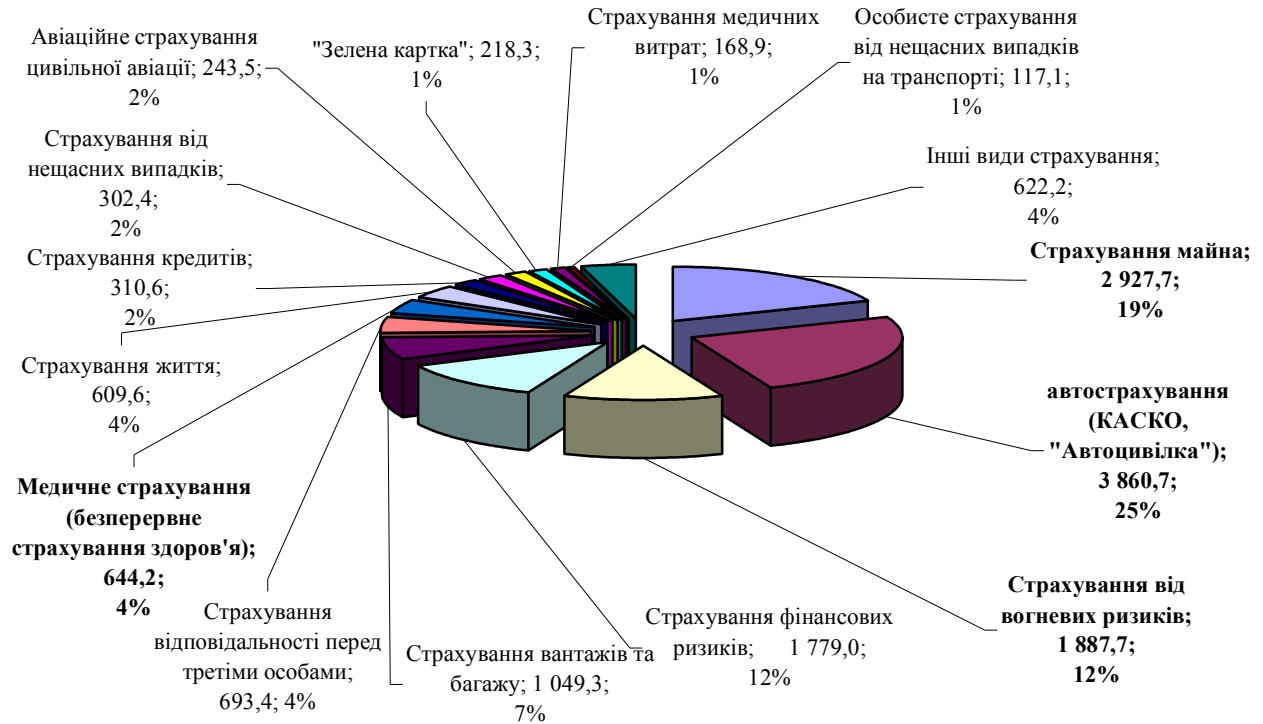
Таблиця 4

Концентрація страхового ринку станом на 30.09.10

Перші (Тор)	страхування "Life"		страхування "non-Life"	
	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %
Тор 3	305,3	50,1%	2 157,0	14,5%
Тор 10	507,8	83,3%	4 903,8	33,1%
Тор 20	582,5	95,6%	7 621,4	51,4%
Тор 50	609,6	100,0%	11 347,1	76,5%
Тор 100	х	х	13 587,8	91,7%
Тор 200	х	х	14 695,3	99,1%
Всього по ринку	609,6	100,0%	14 825,1	100,0%

Виходячи з даних таблиці 4 можна констатувати, що незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій – 91,7% – акумулюють 100 СК "non-Life" (26,2% всіх СК "non-Life") та 95,6% – 20 СК "Life" (28,6% всіх СК "Life").

Страхові премії за видами страхування за 9 місяців 2009 – 2010 рр. (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 5 та на рис. 2, 3, 4.

Рис. 2. Структура валових страхових премій за видами страхування за 9 місяців 2010 року, (млн. грн., %)

У структурі валових страхових премій за видами страхування найбільша частка страхових премій належить таким видам страхування, як: автострахування (КАСКО, «Автоцивілка») – 3 860,7 млн. грн. (або 25%); страхування майна – 2 927,7 млн. грн. (або 19%); страхування від вогневих ризиків – 1 887,7 млн. грн. (або 12%).

Таблиця 5

Страхові премії за видами страхування 9 місяців 2009 та 9 місяців 2010 рр. (обсяги, структура та темпи приросту)

Види страхування	Страхові премії, в млн. грн.				Структура страхових премій				Темпи приросту страхових премій	
	Валові		Чисті*		Структура валових		Структура чистих*		Валових премій	Чистих премій
	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2010 р./ 9 місяців 2009 р.	9 місяців 2009 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Страховання життя	622,4	609,6	622,1	609,3	4,4%	3,9%	6,5%	6,6%	-2,1%	-2,1%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	13 561,3	14 825,1	8 939,9	8 590,0	95,6%	96,1%	93,5%	93,4%	9,3%	-3,9%
Добровільне особисте страхування	1 076,1	1 222,9	987,8	1 097,9	7,6%	7,9%	10,3%	11,9%	13,6%	11,1%
Добровільне майнове страхування	10 226,2	10 844,8	6 148,5	5 209,8	72,1%	70,3%	64,3%	56,6%	6,0%	-15,3%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	1 481,0	1 779,0	631,0	487,6	10,4%	11,5%	6,6%	5,3%	20,1%	-22,7%
Добровільне страхування відповідальності	583,2	809,0	334,7	454,8	4,1%	5,2%	3,5%	4,9%	38,7%	35,9%
Недержавне обов'язкове страхування	1 670,4	1 945,5	1 463,5	1 824,6	11,8%	12,6%	15,3%	19,8%	16,5%	24,7%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	1 186,1	1 386,9	1 053,7	1 346,0	8,4%	9,0%	11,0%	14,6%	16,9%	27,7%
Державне обов'язкове страхування	5,4	2,9	5,4	2,9	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	-46,3%	-46,3%
ВСЬОГО (всі види страхування)	14 183,7	15 434,7	9 562,0	9 199,3	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	8,8%	-3,8%

* Чисті страхові премії та виплати – валові страхові премії (або виплати) за мінусом коштів з внутрішнього перестраховання.

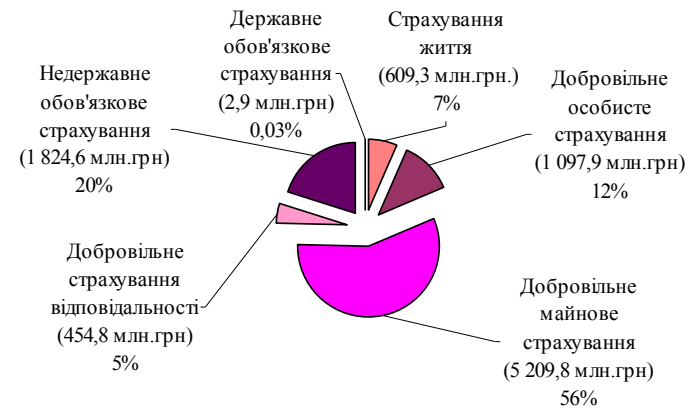
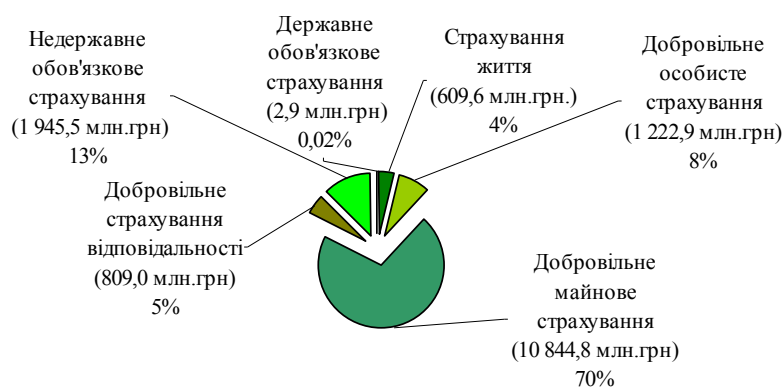

Рис. 3. Структура валових страхових премій за 9 місяців 2010 року

Рис. 4. Структура чистих страхових премій за 9 місяців 2010 року

III. Страхові виплати/відшкодування

Обсяг валових страхових виплат за січень – вересень 2010 року становив **3 953,5 млн. грн.**, у тому числі з видів страхування, інших, ніж страхування життя – **3 914,7 млн. грн.** (або 99,0%), зі страхування життя – **38,8 млн. грн.** (або 1,0%).

Обсяг **чистих страхових виплат** становив **3 789,6 млн. грн.** та зменшився порівняно з аналогічним періодом 2009 року на 14,8%.

Обсяги валових та чистих страхових виплат за 9 місяців 2010 року зменшилися в порівнянні з аналогічним звітним періодом 2009 року, як це зображено на рис. 5.

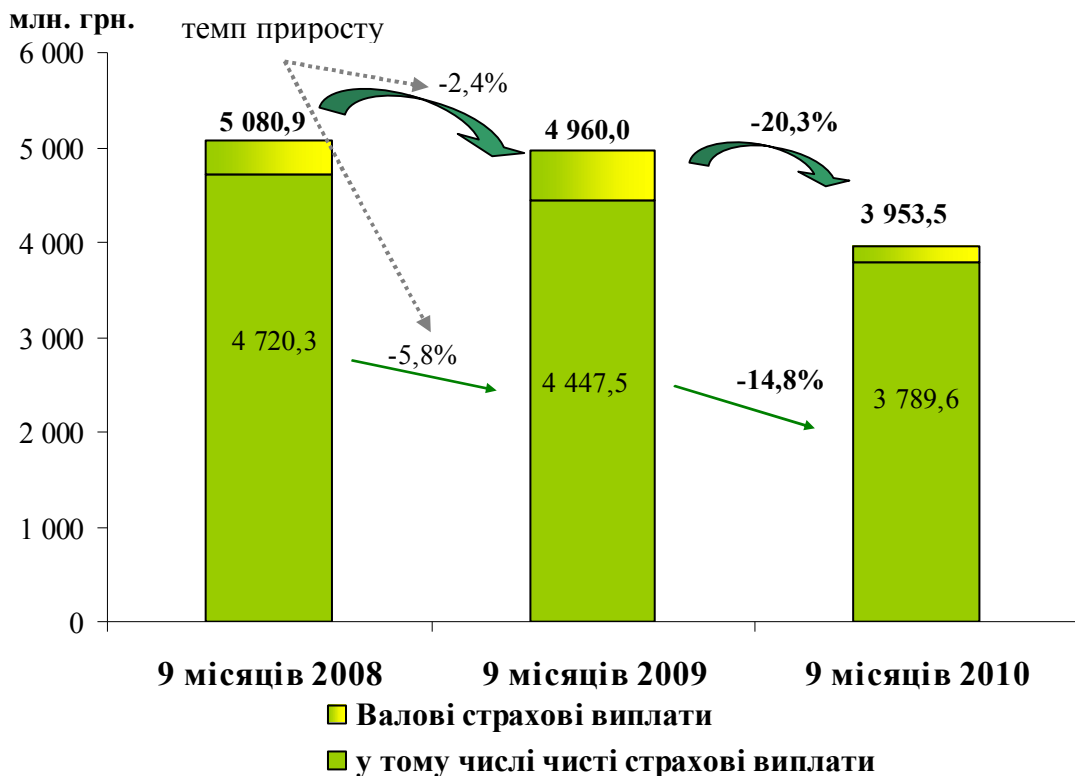

Рис. 5. Динаміка страхових виплат за 9 місяців 2008 - 2010 рр., млн. грн.

Так, обсяг валових страхових виплат за січень – вересень 2010 року знизився на 20,3% порівняно з аналогічним періодом 2009 року (до 3953,5 млн. грн.). Таким чином, страхові виплати за досліджувані періоди скоротилися на п'яту частину, що є негативною ознакою в умовах забезпечення надходження страхових платежів на рівні, не нижчому за попередній період. Це може свідчити про недостатність у страховиків ліквідних інструментів, збитковість страхових договорів системоутворюючих компаній. Останні вживають заходів щодо розробки більш жорстких по відношенню до страхувальників умов страхування. Страхові компанії розглядають всі можливі варіанти скорочення витрат, зокрема через реорганізацію та скорочення своїх відокремлених підрозділів (представництв, філій тощо).

Таблиця 6

Страхові виплати за видами страхування за 9 місяців 2009 та 9 місяців 2010 рр. (обсяги, структура та темпи приросту)

Види страхування	Страхові виплати, в млн. грн.				Структура страхових виплат				Темпи приросту страхових виплат	
	Валові		Чисті*		Структура валових		Структура чистих*		Валових виплат	Чистих виплат
	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2010 р./ 9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р./ 9 місяців 2009 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Страховання життя	42,5	38,8	42,5	38,8	0,9%	1,0%	1,0%	1,0%	-8,7%	-8,7%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	4 917,6	3 914,7	4 405,0	3 750,9	99,1%	99,0%	99,0%	99,0%	-20,4%	-14,8%
Добровільне особисте страхування	519,8	575,8	512,3	572,9	10,5%	14,6%	11,5%	15,1%	10,8%	11,8%
Добровільне майнове страхування	3 906,4	2 723,2	3 403,9	2 564,4	78,8%	68,9%	76,5%	67,7%	-30,3%	-24,7%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	1 469,2	1 073,7	1 071,2	990,4	29,6%	27,2%	24,1%	26,1%	-26,9%	-7,5%
Добровільне страхування відповідальності	21,8	18,5	21,6	18,0	0,4%	0,5%	0,5%	0,5%	-15,1%	-16,7%
Недержавне обов'язкове страхування	464,6	594,5	462,2	592,9	9,4%	15,0%	10,4%	15,6%	28,0%	28,3%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	447,3	584,0	445,4	583,1	9,0%	14,8%	10,0%	15,4%	30,6%	30,9%
Державне обов'язкове страхування	5,0	2,7	5,0	2,7	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	-46,0%	-46,0%
ВСЬОГО (всі види страхування)	4 960,1	3 953,5	4 447,5	3 789,7	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	-20,3%	-14,8%

* Чисті страхові премії та виплати – це валові страхові премії (або виплати) за мінусом коштів з внутрішнього перестраховання

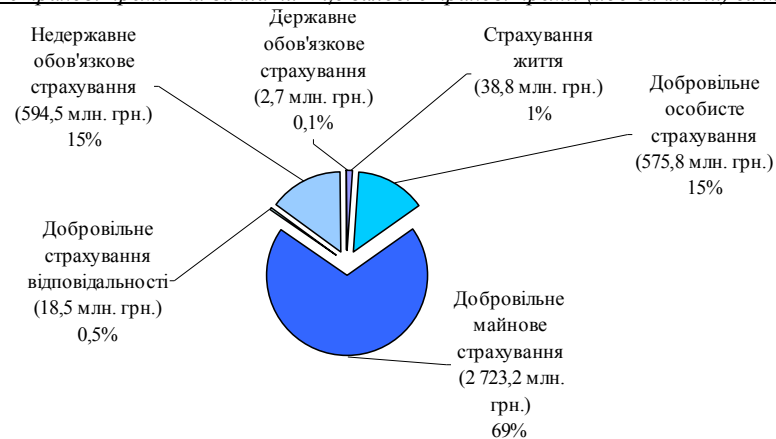

Рис. 6. Структура валових страхових виплат за 9 місяців 2010 року

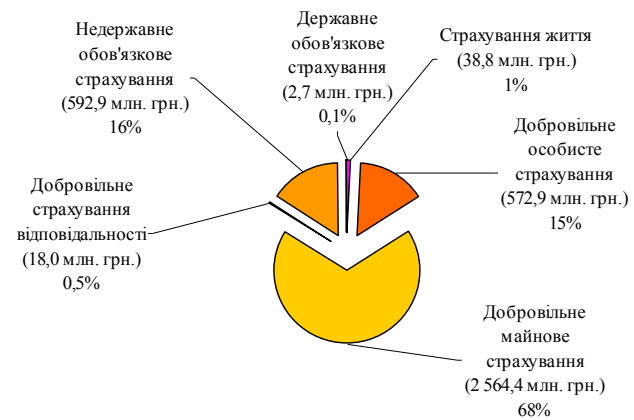

Рис. 7. Структура чистих страхових виплат за 9 місяців 2010 року

Страхові виплати за видами страхування за 9 місяців 2009 – 2010 рр. (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 6 та на рис. 6, 7.

Структуру валових страхових виплат (відшкодувань) за видами страхування за 9 місяців 2010 року зображено на рис. 8.

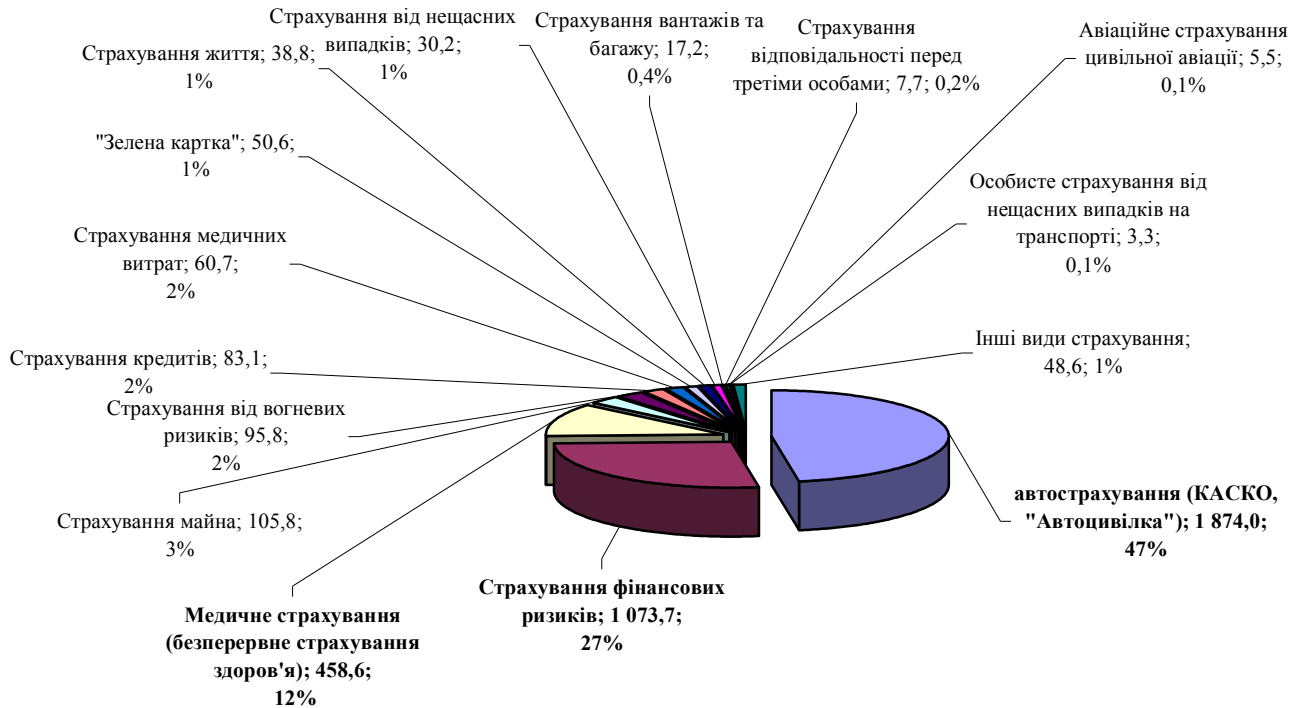

Рис. 8. Структура валових страхових виплат за видами страхування за 9 місяців 2010 року, (млн. грн., %)

У структурі валових страхових виплат найбільша частка страхових виплат припадає на такі види страхування, як: автострахування (КАСКО, «Автоцивілка») – 47% (або 1 874,0 млн. грн.), даний вид у структурі валових страхових премій також займає лідируючу позицію, а рівень валових страхових виплат становить 48,5%; страхування фінансових ризиків – 27% (або 1 073,7 млн. грн.), у структурі валових страхових премій даний вид займає четверту позицію, а рівень валових страхових виплат – 60,4%; частка медичного страхування (безперервне страхування здоров'я) становить 12% (або 458,6 млн. грн.), а рівень виплат – 71,2%.

Рівень страхових виплат за видами страхування

Рівень валових страхових виплат (відношення валових виплат до валових премій) за січень – вересень 2010 року становив 25,6% (таблиця 7). Високий рівень валових страхових виплат (більше 20%) спостерігався сукупно за такими видами страхування: добровільне особисте страхування – 47,1% (за 9 місяців 2009 р. – 48,3%), добровільне майнове страхування – 25,1% (за 9 місяців 2009 р. – 38,2%), недержавне обов'язкове страхування – 30,6% (за

9 місяців 2009 р. – 27,8%), а також державне обов'язкове страхування – 93,1% (за 9 місяців 2009 р. – 92,6%).

Таблиця 7

Рівень страхових виплат за видами страхування

Види страхування	Рівень страхових виплат			
	Рівень валових виплат		Рівень чистих виплат	
	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.
1	2	3	4	5
Страхування життя	6,8%	6,4%	6,8%	6,4%
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	36,3%	26,4%	49,3%	43,7%
Добровільне особисте страхування	48,3%	47,1%	51,9%	52,2%
Добровільне майнове страхування	38,2%	25,1%	55,4%	49,2%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	99,2%	60,4%	169,8%	203,1%
Добровільне страхування відповідальності	3,7%	2,3%	6,5%	4,0%
Недержавне обов'язкове страхування	27,8%	30,6%	31,6%	32,5%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	37,7%	42,1%	42,3%	43,3%
Державне обов'язкове страхування	92,6%	93,1%	92,6%	93,1%
ВСЬОГО (всі види страхування)	35,0%	25,6%	46,5%	41,2%

Рівень чистих страхових виплат (відношення чистих виплат до чистих премій) за січень – вересень 2010 року становив 41,2% (за січень – вересень 2009 р. – 46,5%). Високий рівень чистих страхових виплат за 9 місяців 2010 року спостерігався за видами добровільного страхування фінансових ризиків – 203,1%, з добровільного особистого страхування – 52,2%, а також з добровільного майнового страхування – 49,2%. Зростання рівня чистих страхових виплат з добровільного страхування фінансових ризиків може свідчити про використання страховими компаніями схем з оптимізації оподаткування.

Рівень чистих страхових виплат перевищує рівень валових, оскільки при розрахунку не враховуються частки страхових виплат, що сплачуються за договорами внутрішнього перестраховання ризиків, та частки страхових премій, що сплачуються за операціями внутрішнього перестраховання.

Валові страхові виплати та рівень страхових виплат за видами страхування за 9 місяців 2010 року в порівнянні з аналогічним періодом 2009 року зображено в таблиці 8.

Валові страхові виплати та рівень страхових виплат за видами страхування за 9 місяців 2009 – 2010 рр.

Види страхування	Валові страхові виплати		Рівень страхових виплат	
	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.
	(млн. грн.)	(млн. грн.)	(%)	(%)
1	2	3	4	5
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	413,4	458,6	70,1	71,2
Страхування здоров'я на випадок хвороби	22,9	26,3	23,2	24,4
Страхування наземного транспорту (КАСКО)	1 928,9	1 340,5	66,5	49,8
Страхування повітряного транспорту	4,8	3,0	26,0	14,5
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	120,4	95,8	9,0	5,1
Добровільне страхування цивільно-правової відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника)	7,8	8,9	16,5	9,6
Страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту)	288,6	83,1	18,9	26,8
Страхування фінансових ризиків	1 469,2	1 073,7	99,2	60,4
Страхування медичних витрат	55,6	60,7	40,3	36,0
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів ("Автоцивілка")	391,3	533,5	39,1	45,7
Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів ("Зелена картка")	56,0	50,6	30,1	23,2
Обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації	11,7	5,5	6,1	2,3

Так, рівень страхових виплат із страхування наземного транспорту (КАСКО) за підсумками 9 місяців 2010 року зменшився на 16,7 в. п. до рівня 49,8%; зростання рівня страхових виплат із страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту) на 7,9 в. п. до рівня 26,8% пов'язане зі зменшенням надходження страхових платежів за даним видом страхування з 1 527,8 млн. грн. станом на 30.09.09 до 310,6 млн. грн. станом на 30.09.10; на 38,8 в. п. до 60,4% зменшився рівень страхових виплат зі страхування фінансових ризиків; позитивною динамікою є збільшення на 6,6 в. п. рівня страхових виплат до 45,7% з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів ("Автоцивілка").

Кількість страхових компаній "non-Life", у яких за січень – вересень 2010 року рівень валових страхових виплат був менше 15%, становить 197 компаній (або 43,7%), з них 5 компаній отримали премії від 300 – 830 млн. грн. (сумарно 2 822,5 млн. грн., або 19,0% від ринку "non-Life").

Кількість страхових компаній "non-Life", у яких за січень – вересень 2010 року рівень валових страхових виплат був більше 50%, становить 44 компанії (або 9,8%). Сумарні страхові премії цих 44 компаній –

2 393,1 млн. грн. (або 16,1% від ринку "non-Life"), а сумарні страхові виплати цих 44 компаній – 1 793,6 млн. грн. (або 45,8% від ринку "non-Life").

Сектор страхування фізичних осіб

Від страховальників-фізичних осіб за січень – вересень 2010 року надійшло **4 348,3 млн. грн.** валових страхових премій, що майже відповідає обсягу валових страхових премій за відповідний період 2009 року (4 342,5 млн. грн.).

Структура валових страхових премій від фізичних осіб станом на 30.09.10 має такий вигляд:

- за видами страхування, іншими, ніж страхування життя – **3 854,5 млн. грн.** (на 0,3% менше, ніж за аналогічний період 2009 року);
- зі страхування життя – **493,8 млн. грн.** (на 4,1% більше, ніж за аналогічний період 2009 року).

Виплачено страхових виплат/відшкодувань страховальникам-фізичним особам за січень – вересень 2010 року **1 822,9 млн. грн.** (46,1% від загальних валових виплат), що на 12,8% менше, ніж за аналогічний період 2009 року.

Як свідчать дані рисунка 9, рівень валових страхових виплат фізичним особам (відношення виплат до премій) станом на 30.09.10 становив 41,9%, що на 6,2 в.п. менше, ніж станом на відповідну звітну дату 2009 року.

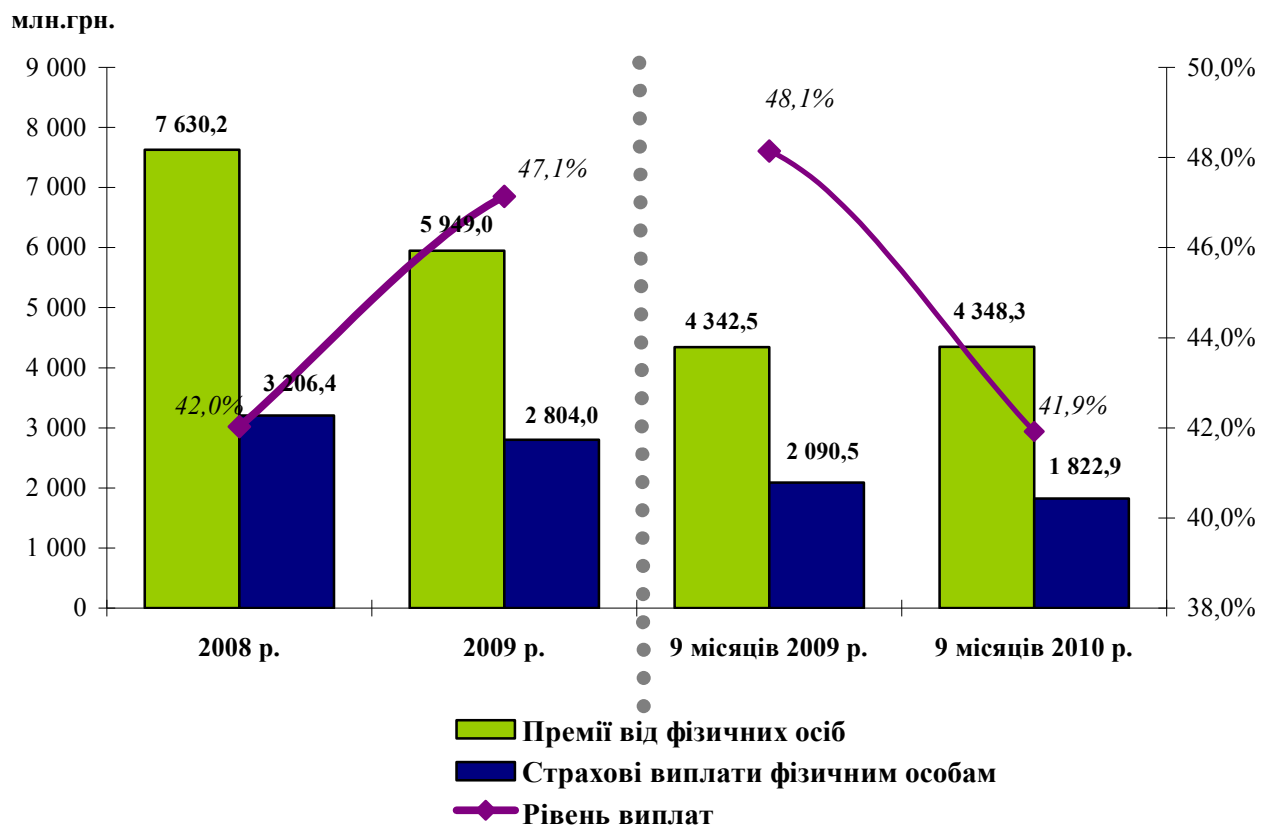

Рис. 9. Динаміка страхових платежів та виплат, а також рівня страхових виплат у секторі страхування фізичних осіб протягом 2008 – 9 місяців 2010 рр., млн. грн.

Структура страхових платежів та виплат у секторі страхування фізичних осіб станом на 30.09.10 має такий вигляд:

- 39,4% всіх премій від громадян становили премії від страхування наземного транспорту (КАСКО) – **1 711,3 млн. грн.**; від страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) надійшло **889,4 млн. грн.** (20,5% відповідно); від медичного страхування (безперервне страхування здоров'я) – 257,4 млн. грн. (5,9%); від страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – 188,9 млн. грн. (4,3%); від страхування від нещасних випадків – 168,9 млн. грн. (3,9%);

- основна частина страхових виплат (56,4%) здійснена за договорами страхування наземного транспорту (КАСКО) – **1 028,2 млн. грн.**, страхові виплати за договорами страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) становить **429,9 млн. грн.** (або 23,6%); за договорами медичного страхування фізичним особам було виплачено 168,5 млн. грн. (9,2% від загального розміру страхових виплат/відшкодувань страхувальникам-фізичним особам).

Рівень виплат за договорами страхування наземного транспорту (КАСКО), укладеними зі страхувальниками – фізичними особами, станом на 30.09.10 становив 60,1%, за договорами страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – 48,3%, за медичним страхуванням – 65,4%.

Основні показники автострахування за січень – вересень 2010 року

Динаміка основних показників страхування автотранспорту – страхування наземного транспорту (КАСКО) та страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – наведена в таблиці 9.

Таблиця 9

Динаміка основних показників автострахування за січень – вересень 2009 – 2010 рр.

Показник Вид страхування	Валові страхові премії		Валові страхові виплати		Рівень страхових виплат		Темпи приросту	
	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	Валові страхові премії	Валові страхові виплати
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	%	%	9 місяців 2010 р./ 9 місяців 2009 р.	
Страхування наземного транспорту (КАСКО)	2 898,5	2 692,2	1 928,9	1 340,5	66,5%	49,8%	-7,1%	-30,5%
Страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”)	1 000,1	1 168,5	391,3	533,5	39,1%	45,7%	16,8%	36,3%

Згідно з даними таблиці 9, надходження валових премій при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за січень – вересень 2010 року скоротилися на **7,1%** у порівнянні з аналогічним періодом 2009 року і становили **2 692,2 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – збільшилися на **16,8%** і становили **1 168,5 млн. грн.**

Зменшення надходжень валових премій зі страхування наземного транспорту (КАСКО) пов’язане зі збільшенням страховиками страхових тарифів на КАСКО, які в середньому зросли на 40%, в ситуації, коли платоспроможність населення залишається досить низькою. Обсяг валових виплат при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за січень – вересень 2010 року становив **1 340,5 млн. грн.**, що на **30,5%** менше, ніж за аналогічний період 2009 року; розмір валових виплат при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) становив **533,5 млн. грн.**, що на **36,3%** більше, ніж за відповідний період 2009 року.

Рівень валових виплат зі страхування наземного транспорту (КАСКО) станом на 30.09.10 становив 49,8% (станом на 30.09.09 – 66,5%), при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – 45,7% (станом на 30.09.09 – 39,1%).

Станом на 30.09.10:

- при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) розмір чистих страхових премій становив **2 265,4 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – **1 141,7 млн. грн.**;

- при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) розмір чистих страхових виплат становив **1 288,4 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів („Автоцивілка”) – **533,0 млн. грн.**

IV. Страхування життя

Загальна сума валових страхових платежів (премій, внесків), отриманих страховиками при страхуванні життя за січень – вересень 2010 року, становила **609,6 млн. грн.**, що на 2,1% менше, ніж за відповідний період 2009 року (січень – вересень 2009 р. – 622,4 млн. грн.).

Структура валових надходжень страхових платежів (премій, внесків) за січень – вересень 2010 року має такий вигляд:

- 493,8 млн. грн. (або 81,0%) – платежі, що надійшли від фізичних осіб;
- 115,5 млн. грн. (або 18,9%) – платежі, що надійшли від юридичних осіб;
- 0,4 млн. грн. (або 0,1%) – платежі, що надійшли від перестраховальників.

За січень – вересень 2010 року більше ніж вдвічі збільшилась кількість застрахованих фізичних осіб і становила 693 254 особи, у порівнянні з 285 499

застрахованими фізичними особами за січень – вересень 2009 року. Станом на 30.09.10 застраховано 3 587 086 фізичних осіб.

Структура валових страхових премій та виплат із страхування життя зображена на рисунках 10 та 11.

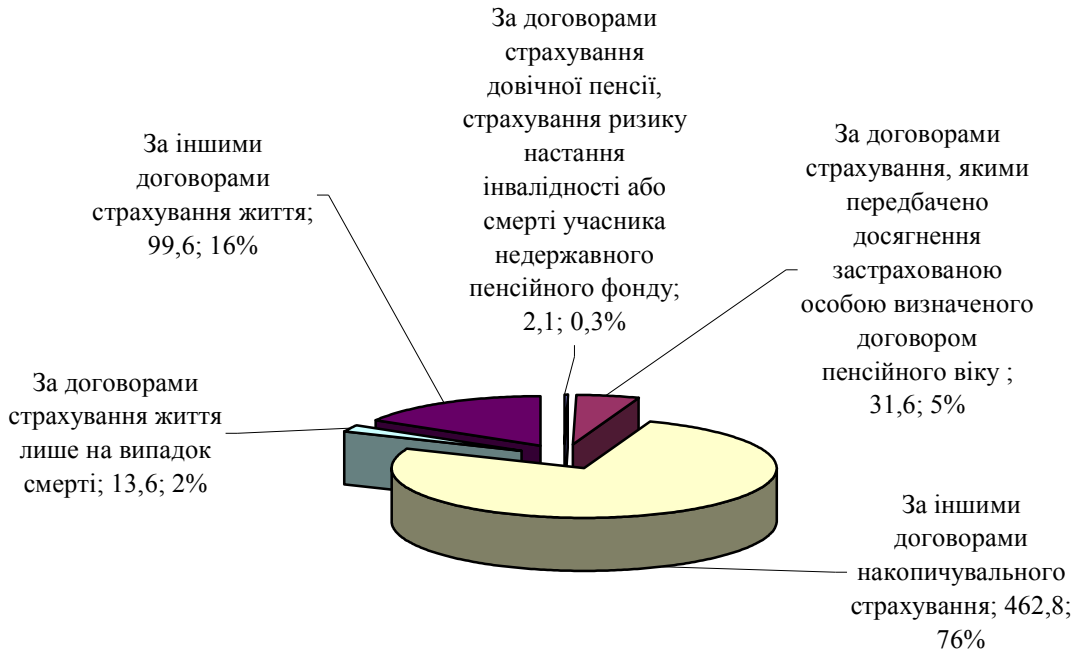

Рис 10. Структура валових страхових премій із страхування життя станом на 30.09.10 (млн. грн., %)

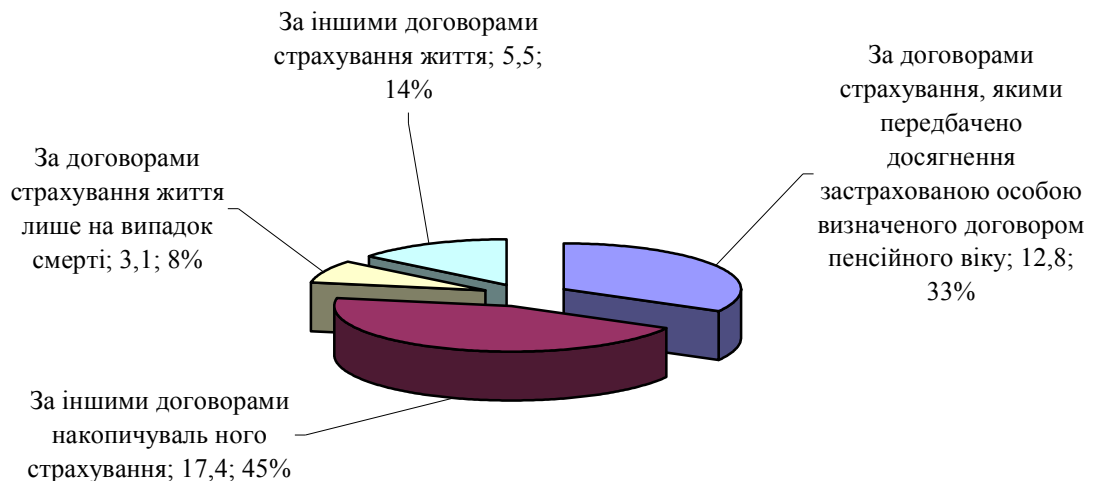

Рис 11. Структура валових страхових виплат із страхування життя станом на 30.09.10 (млн. грн., %)

Обсяги надходжень валових страхових платежів та обсяг валових страхових виплат зі страхування життя за 2008 – 9 місяців 2010 рр. зображено на рис. 12.

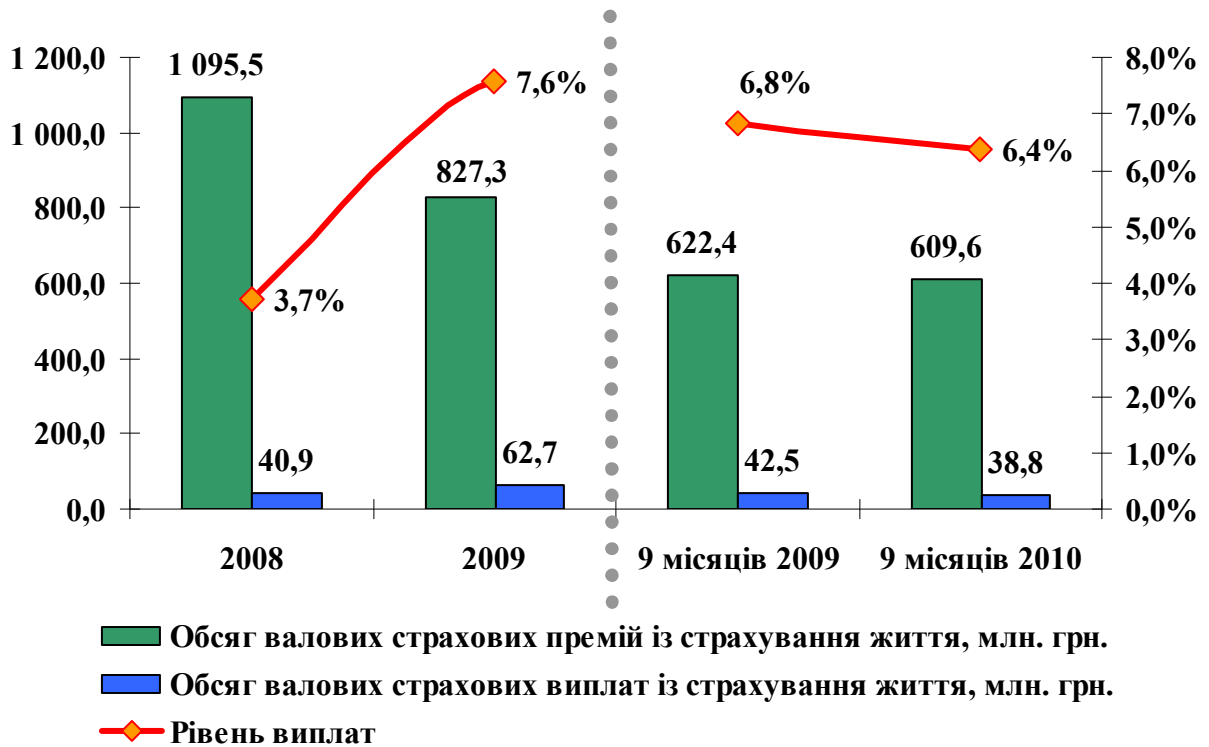

Рис. 12. Динаміка страхових премій та страхових виплат із страхування життя за 2008 – 9 місяців 2010 рр. (млн. грн., %)

Розмір валових страхових виплат із страхування життя за січень – вересень 2010 року становив **38,8 млн. грн.**², що на 8,7% менше в порівнянні з відповідним періодом 2009 року.

За 9 місяців 2010 року приріст резервів із страхування життя збільшився на 154,6 млн. грн. (до 245,4 млн. грн.) у порівнянні з відповідним періодом 2009 року (таблиця 10). Від'ємне значення показника величини зміни резервів із страхування життя за підсумками 9 місяців 2009 року отримали 11 СК "Life", а за підсумками 9 місяців 2010 р. отримали 14 СК "Life", що пов'язано з достроковим розірванням договорів страхування. Приріст резервів із страхування життя у двох страхових компаніях "Life" за 9 місяців 2010 року становив 88,1 та 50,0 млн. грн. (35,1% та 19,9% від загального приросту резервів відповідно³).

² Включаючи страхові виплати у вигляді анuitетів.

³ Від'ємні значення приросту резервів із страхування життя при розрахунку часток не використовувались.

Зміна резервів із страхування життя за 9 місяців 2009 – 2010 рр.

Показники	9 місяців 2009 р.	9 місяців 2010 р.	Приріст
	млн. грн.	млн. грн.	9 місяців 2010 р. /9 місяців 2009 р.
Величина зміни резервів із страхування життя, у тому числі, яка відповідає:	90,8	245,4	+170,3%
інвестиційним доходам, що застосовуються для розрахунку страхових тарифів;	42,4	43,6	+2,8%
індексації розмірів страхових сум та (або) страхових виплат за офіційним індексом інфляції;	12,4	15,2	+22,6%
частині інвестиційного доходу від розміщення коштів резервів із страхування життя, що залишилась після передбачених статтею 9 Закону України «Про страхування» обов'язкових відрахувань в математичні резерви та вирахувань витрат страховика на ведення справи;	29,5	52,4	+77,6%
загальному обсягу збільшення розмірів страхових сум та (або) страхових виплат (бонусів), які визначено за іншими фінансовими результатами діяльності згідно з договорами страхування, що передбачають участь страхувальника у інвестиційному доході страховика;	4,5	3,5	-22,2%
величині зміни розмірів страхових сум та (або) страхових виплат за договорами страхування, грошові зобов'язання за якими визначено у вільноконвертованій валюті або розрахункових величинах.	6,6	-0,5	-107,6%

V. Перестраховання

За договорами перестраховання ризиків за січень – вересень 2010 року українські страховики (цеденти, перестраховальники) *сплатили часток страхових премій 7 024,0 млн. грн.* (за січень – вересень 2009 р. – 5 437,4 млн. грн.), з них:

- перестраховикам-нерезидентам – **788,6 млн. грн.** (за 9 місяців 2009 р. – 815,7 млн. грн.),
- перестраховикам-резидентам – **6 235,4 млн. грн.** (за 9 місяців 2009 р. – 4 621,7 млн. грн.).

Загальна сума часток страхових виплат, компенсованих перестраховиками, становила **317,0 млн. грн.** (за 9 місяців 2009 р. – 711,8 млн. грн.), в тому числі компенсовано:

- перестраховиками-нерезидентами – **153,1 млн. грн.** (за 9 місяців 2009 р. – 199,3 млн. грн.),
- перестраховиками-резидентами – **163,9 млн. грн.** (за 9 місяців 2009 р. – 512,5 млн. грн.).

У співвідношенні до валових страхових премій загальна частка вихідного перестраховання станом на 30.09.10 становила 45,5% (рис. 13).

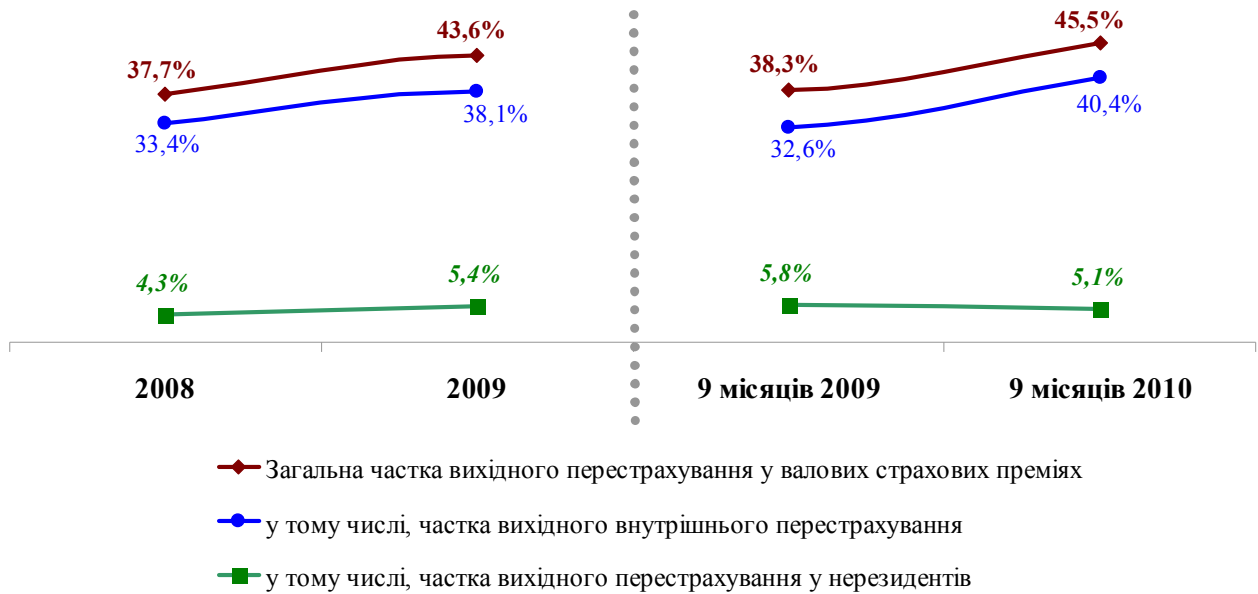

Рис. 13. Частки страхових премій, сплачених на перестраховання у співвідношенні до валових страхових премій протягом 2008 – 9 місяців 2010 рр.

На рис. 14 представлено структуру перестраховання ризиків у нерезидентів за 9 місяців 2010 року. Від загальної суми сплачених часток страхових премій на перестраховання нерезидентам (788,6 млн. грн.) найбільше сплачено до Сполученого королівства Велика Британія (34% або 265,3 млн. грн.), Російської Федерації (16% або 126,8 млн. грн.) та Німеччини (12% або 91,9 млн. грн.).

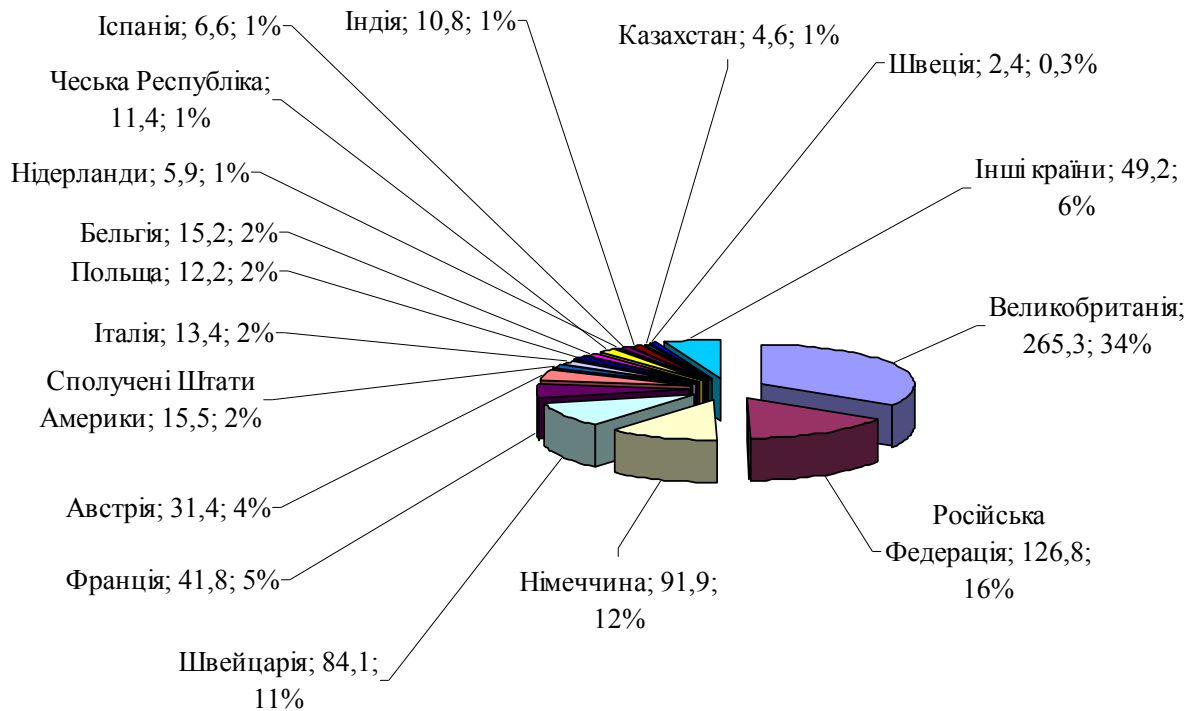

Рис. 14. Частка страхових платежів, яка належить перестраховику-нерезиденту станом на 30.09.10 (млн. грн., %)

VI. Активи страховиків та сформовані страхові резерви

Динаміка активів та обсягів страхових резервів страховиків за 2008 – 9 місяців 2010 рр. зображена на рис. 15.

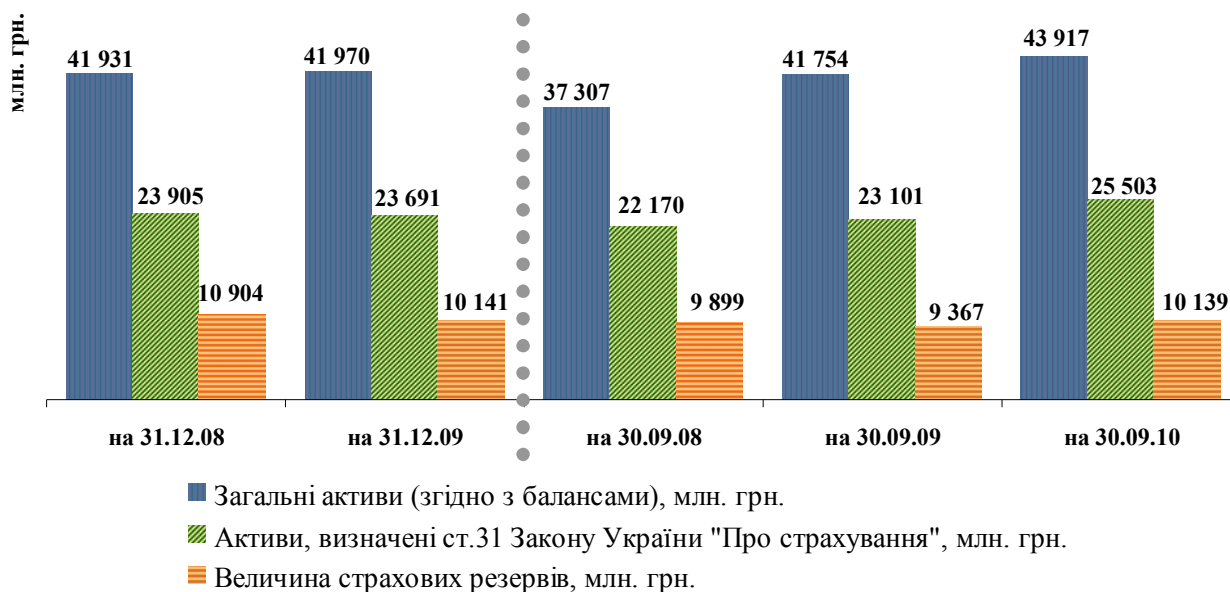

Рис. 15. Динаміка обсягів активів та обсягів страхових резервів страховиків станом на кінець 2008 – 2009 рр. та станом на кінець III кв. 2008 – 2010 рр.

Станом на 30.09.10 обсяг загальних активів страховиків становив **43 917,2** млн. грн., що на 5,2% більше, ніж на відповідну звітну дату 2009 року, а величина активів, визначених ст. 31 Закону України «Про страхування», збільшилась на 10,4% (до 25 502,5 млн. грн.), відповідно.

Разом з тим, основною проблемою для страховиків залишається недостатність ліквідних фінансових інструментів для проведення ефективної політики інвестування коштів.

Розміщення страхових резервів здійснюється згідно зі статтею 31 Закону України «Про страхування», де визначено перелік активів за відповідними категоріями.

Станом на 30.09.10 обсяг активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів⁴, становив **25 502,5** млн. грн. (на 2 401,3 млн. грн. більше, ніж на відповідну дату 2009 року), які використано з метою представлення коштів страхових резервів у розмірі **10 139,1** млн. грн.

У структурі активів страхових компаній, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів (таблиця 11) станом на 30.09.10 у порівнянні з відповідною датою 2009 року відбулись такі зміни:

- на 335,7 млн. грн. (або на 3,5%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення акціями, і становив 9 942,6 млн. грн. (або 39,0% від загального обсягу активів);

⁴ - відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування».

- на 455,8 млн. грн. (або на 7,5%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладками (депозити), і становив 6 559,5 млн. грн. (або 25,7% від загального обсягу активів);
- на 695,8 млн. грн. (або на 28,1%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення правами вимог до перестраховиків, і становив 3 175,2 млн. грн. (або 12,5% від загального обсягу активів);
- на 773,7 млн. грн. (або на 152,8%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення цінними паперами, що емітуються державою, і становив 1 279,9 млн. грн. (або 5,0% від загального обсягу активів).

У структурі активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя (таблиця 12), станом на 30.09.10 у порівнянні з відповідною датою 2009 року відбулись такі зміни:

- на 312,1 млн. грн. (або на 8,7%) збільшився обсяг коштів у банківських вкладках (депозитах) і становив 3 919,5 млн. грн. (або 37,5% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);
- на 279,5 млн. грн. (або на 15,2%) збільшився обсяг коштів, представлених як права вимоги до перестраховиків, і становив 2 121,9 млн. грн. (або 20,3% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);
- на 669,2 млн. грн. (або на 35,0%) зменшився обсяг коштів, вкладених в акції, і становив 1 245,1 млн. грн. (або 11,9% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);
- на 413,2 млн. грн. (або на 51,7%) збільшився обсяг грошових коштів на поточних рахунках і становив 1 212,5 млн. грн. (або 11,6% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);
- на 566,0 млн. грн. (або на 126,4%) збільшився обсяг коштів, вкладених у цінні папери, що емітуються державою, і становив 1 013,8 млн. грн. (або 9,7% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя).

У структурі активів, якими представлені технічні резерви (таблиця 13), станом на 30.09.10 у порівнянні з відповідною датою 2009 року відбулись такі зміни:

- на 642,3 млн. грн. (або на 36,7%) зменшився обсяг коштів, вкладених в акції, і становив 1 106,4 млн. грн. (або 13,2% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви);
- на 349,4 млн. грн. (або на 49,8%) збільшився обсяг грошових коштів на поточних рахунках і становив 1 051,7 млн. грн. (або 12,5% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви);
- на 394,0 млн. грн. збільшився обсяг коштів, вкладених у цінні папери, що емітуються державою, і становив 444,4 млн. грн. (або 5,3% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви);

- на 305,5 млн. грн. (або на 17,8%) збільшився обсяг коштів, представлених як права вимоги до перестраховиків, і становив 2 024,9 млн. грн. (або 24,1% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви).

У структурі активів, якими представлені резерви зі страхування життя (таблиця 14), станом на 30.09.10 у порівнянні з відповідною датою 2009 року відбулись такі зміни:

- на 226,6 млн. грн. (або на 36,9%) збільшився обсяг коштів у банківських вкладах (депозитах) і становив 840,5 млн. грн. (або 40,6% від загального обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя), тому числі на 219,6 млн. грн. (або на 83,6%) збільшився обсяг коштів в іноземній валюті і становив 482,4 млн. грн. (або 23,3% від загального обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя);
- на 172,0 млн. грн. (або на 43,3%) збільшився обсяг коштів, вкладених у цінні папери, що емітуються державою, і становив 569,4 млн. грн. (або 27,5% від загального обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя);
- на 63,8 млн. грн. (або на 65,8%) збільшився обсяг грошових коштів на поточних рахунках і становив 160,8 млн. грн. (або 7,8% від загального обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя).

У таблиці 11 та на рис. 16 відображена структура загальних активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»).

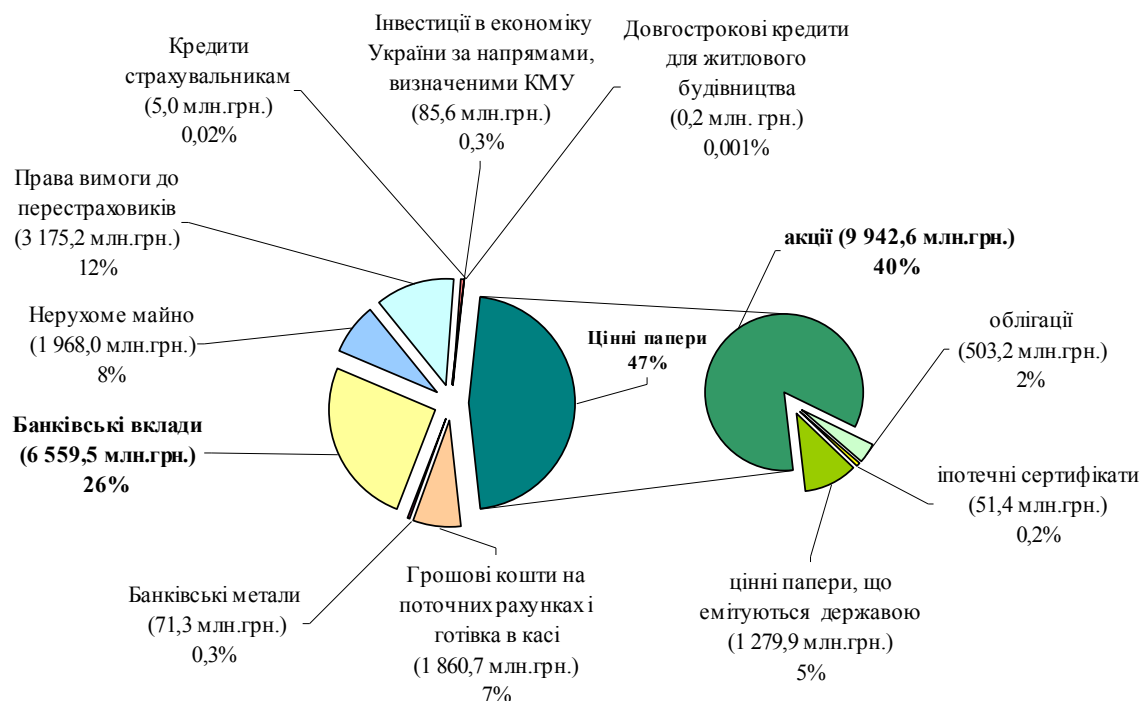

Рис. 16. Структура активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»), станом на 30.09.10

На рис. 17 зображена структура активів, якими представлено кошти страхових резервів станом на 30.09.10.

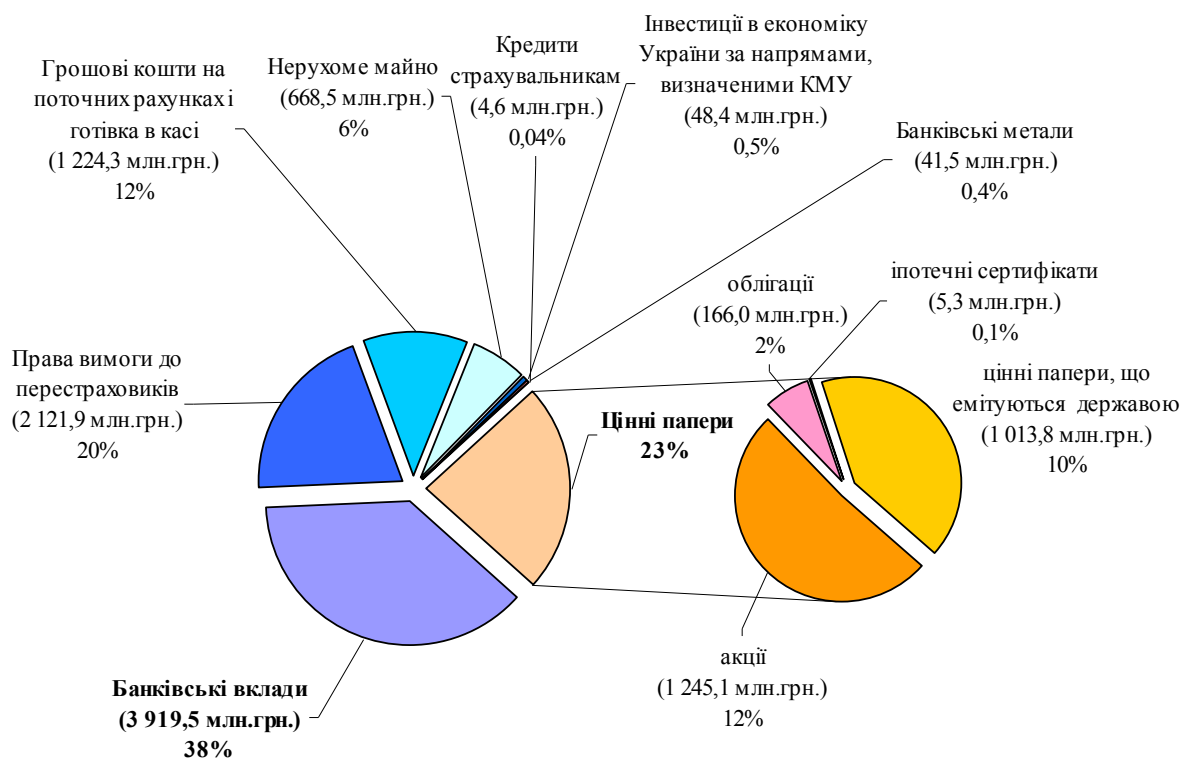

Рис. 17. Структура активів, якими представлено кошти страхових резервів, станом на 30.09.10 (млн. грн., %)

Активи страхових компаній

	Активи страховиків			
	млн. грн.		Структура активів	
	на 30.09.09	на 30.09.10	на 30.09.09	на 30.09.10
Загальні активи по балансу	41 753,5	43 917,2	X	X
<i>Категорія активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Активи, визначені ст.31 Закону України «Про страхування», у тому числі:	23 101,2	25 502,5	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	1 595,0	1 844,0	6,9%	7,2%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	285,3	282,0	1,2%	1,1%
2) банківські вклади (депозити)	6 103,7	6 559,5	26,4%	25,7%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1 855,4	1 945,0	8,0%	7,6%
3) банківські метали	90,2	71,3	0,4%	0,3%
4) нерухоме майно	2 026,6	1 968,0	8,8%	7,7%
5) акції	9 606,9	9 942,6	41,6%	39,0%
6) облігації	599,7	503,2	2,6%	2,0%
7) іпотечні сертифікати	20,7	51,4	0,09%	0,2%
8) цінні папери, що емітуються державою	506,2	1 279,9	2,2%	5,0%
9) права вимоги до перестраховиків	2 479,4	3 175,2	10,7%	12,5%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	660,7	928,1	2,9%	3,6%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України *	61,1	85,6	0,3%	0,3%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	49,1	72,0	0,2%	0,3%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	7,8	7,8	0,03%	0,03%
10.3) добування корисних копалин;	0,2	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	1,5	1,5	0,01%	0,01%
10.5) будівництво житла;	2,5	4,3	0,01%	0,02%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,00%
10.7) розвиток сектора зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,1	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,8	5,0	0,004%	0,0%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,2	0,001%	0,0%
13) готівка в касі	11,1	16,7	0,05%	0,07%

* - Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1211 «Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів».

Розміщення коштів технічних резервів та резервів зі страхування життя

	Страхові резерви			
	млн. грн.		Структура активів	
	на 30.09.09	на 30.09.10	на 30.09.09	на 30.09.10
Сформовані страхові резерви	9 366,5	10 139,1	X	X
<i>Категорії активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя, у тому числі:	9 935,3	10 458,9	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	799,3	1 212,5	8,0%	11,6%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	110,2	155,7	1,1%	1,5%
2) банківські вклади (депозити)	3 607,4	3 919,5	36,3%	37,5%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1 101,8	1 066,3	11,1%	10,2%
3) банківські метали	58,3	41,5	0,6%	0,4%
4) нерухоме майно	956,1	668,5	9,6%	6,4%
5) акції	1 914,3	1 245,1	19,3%	11,9%
6) облигації	244,3	166,0	2,5%	1,6%
7) іпотечні сертифікати	0,0	5,3	0,0%	0,1%
8) цінні папери, що емітуються державою	447,8	1 013,8	4,5%	9,7%
9) права вимоги до перестраховиків	1 842,4	2 121,9	18,5%	20,3%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	462,2	683,0	4,7%	6,5%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	54,2	48,4	0,5%	0,5%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	49,0	44,6	0,5%	0,4%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	2,4	0,8	0,02%	0,0%
10.3) добування корисних копалин;	0,2	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	2,5	2,9	0,03%	0,03%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектора зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,1	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,5	4,6	0,01%	0,0%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,2	0,0%	0,0%
13) готівка в касі	10,6	11,8	0,1%	0,1%

Розміщення коштів технічних резервів страхових компаній

	<i>Технічні резерви</i>			
	<i>млн. грн.</i>		<i>Структура активів</i>	
	<i>на 30.09.09</i>	<i>на 30.09.10</i>	<i>на 30.09.09</i>	<i>на 30.09.10</i>
Сформовані страхові резерви	9 366,5	10 139,1	100%	100%
- у тому числі технічні резерви	7 659,5	8 097,8	81,8%	79,9%
<i>Категорії активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви, у тому числі:	8 250,6	8 389,8	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	702,3	1 051,7	8,5%	12,5%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	90,7	131,4	1,1%	1,6%
2) банківські вклади (депозити)	2 993,6	3 079,0	36,3%	36,7%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	839,0	583,8	10,2%	7,0%
3) банківські метали	42,3	15,6	0,5%	0,2%
4) нерухоме майно	823,0	522,9	10,0%	6,2%
5) акції	1 748,7	1 106,4	21,2%	13,2%
6) облігації	114,1	88,6	1,4%	1,1%
7) іпотечні сертифікати	0,0	5,3	0,0%	0,1%
8) цінні папери, що емітуються державою	50,4	444,4	0,6%	5,3%
9) права вимоги до перестраховиків	1 719,4	2 024,9	20,8%	24,1%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	339,5	586,2	4,1%	7,0%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	46,3	39,2	0,6%	0,5%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	42,0	37,6	0,5%	0,4%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	2,1	0,4	0,0%	0,0%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	2,2	1,2	0,0%	0,01%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектора зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,1	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,0	0,1	0,0%	0,0%
13) готівка в касі	10,5	11,7	0,1%	0,1%

Розміщення коштів резервів зі страхування життя

	Резерви зі страхування життя			
	млн. грн.		Структура активів	
	на 30.09.09	на 30.09.10	на 30.09.09	на 30.09.10
Сформовані страхові резерви	9 366,5	10 139,1	100%	100%
- у тому числі резерви зі страхування життя	1 707,0	2 041,3	18,2%	20,1%
<i>Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені резерви зі страхування життя, у тому числі:	1 684,8	2 069,2	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	97,0	160,8	5,8%	7,8%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	19,5	24,3	1,2%	1,2%
2) банківські вклади (депозити)	613,9	840,5	36,4%	40,6%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	262,8	482,4	15,6%	23,3%
3) банківські метали	16,0	25,9	1,0%	1,3%
4) нерухоме майно	133,1	145,6	7,9%	7,0%
5) акції	165,6	138,7	9,8%	6,7%
6) облігації	130,2	77,4	7,7%	3,7%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	397,4	569,4	23,6%	27,5%
9) права вимоги до перестраховиків	123,0	97,0	7,3%	4,7%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	122,7	96,9	7,3%	4,7%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	7,9	9,2	0,5%	0,4%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	7,0	7,1	0,4%	0,3%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	0,3	0,4	0,02%	0,02%
10.3) добування корисних копалин;	0,2	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,4	1,7	0,0%	0,1%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектора зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,5	4,5	0,03%	0,22%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,01%	0,01%
13) готівка в касі	0,1	0,1	0,0%	0,0%